

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI. Ч. 292. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 16-го грудня 1938.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 292. Jersey City, N. J., Friday, December 16, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“ ВЕргон 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕргон 4-1018. 4-4807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

АМЕРИКА ЗА СПІЛЬНУ ОБОРОНУ ПРОТИ ЕВРОПИ

ЛИМА (Перу). — Американська делегація на Панамериканську Конференцію старається добитися спільної заяви, що супроти загрози для Америки з боку тоталітарних держав Європи держави Америки повинні об'єднатися для спільної оборони.

Деякі держави латинської Америки під проводом Аргентини не хочуть такої резолюції, бо, мовляв, такої небезпеки нема.

Нехиті цих держав прийняти становище Злучених Держав розголошують пропагандні агенти тоталітарних держав Європи як велику поразку американської дипломатії.

ПРИГОТОВЛЮЮТЬ СЕСІЮ КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт відбудовує конференцію з сенатором Алленом Барклієм, провідником сенату, в справі законодавчої програми уряду на найближчу сесію конгресу.

Обговорили питання ревізії законів, як податкового й робітничого та програму краєвої оборони.

ЗМЕНШУЮТЬ ЧИСЛО РОБІТНИКІВ НА ДОПОМОГОВИХ РОБОТАХ.

ВАШИНГТОН. — Число робітників на допомогних роботах зменшено цього тижня в порівнянні з попереднім на 45,514 осіб.

Є це найбільше зниження числа цих робітників в історії цієї акції.

ЯПОНСЬКА ПРОПАГАНДА ЗА ОКУПАЦІЮ КИТАЮ.

ВАШИНГТОН. — Якійсь Сума, синдик японської амбасди, заявив у промові до студентів Мерілендського університету в Коледж Парк, Меріленд, що цілий світ скористає багато з японської окупації Китаю, бо, мовляв, ця окупація розвине ширше торгівлю між Сходом і рештою світу.

ОБЧИСЛЕННЯ ГОЛОСІВ ВИКАЗУЮТЬ РЕПУБЛІКАНСЬКУ ПЕРЕМОГУ.

НЬЮ ЙОРК. — Докладні обчислення голосів, відданих при останніх краєвих виборах, переведені новинарськими бюроми й урядовими встановами, вказують, що при цих виборах кандидати Республіканської Партії дістали 47,8% усіх відданих голосів. Демократична Партія дістала 49%.

КРИТИКУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ.

НЬЮ ЙОРК. — Генерал-майор Вен Горн Мослі заявив тут у промові на річному зборі Ньюйорської Торговельної Палати, що американська загранична політика не зедне Америці приятелів, а лише викликає ворожнечу до Злучених Держав.

„В Європі“, говорив генерал, „Америка не помагає угнетеним народам, а лише дразнить тих провідників, що вимахують батоном над угнетеними народами“.

ДОБАЧАЄ ЗАГРОЗУ ДЛЯ АМЕРИКИ З БОКУ ШПИГУНІВ.

ВАШИНГТОН. — Перед конгресовим комітетом для розсліду неамериканських акцій станув як свідок дослідник комітету Джан Меткеф і заявив, що Злученим Державам треба сподіватися поважних клопотів від різних шпигунських організацій у краю. На його думку, шпигуни організують тут саботажну машинерію, що виступить до акції на випадок війни.

Комітет перериває незадовго свою роботу з браку фондів та починає приготувати конгресові свій звіт, з котрого малоб виходить, що конгрес повинен визначити йому більше фондів.

ЗАСУДЖЕНІЙ ЯК ШПИГУН ЗА ФОТОГРАФУВАННЯ ФОРТІВ.

КРІСТОБАЛЬ (Каналова Смуга). — Американський суд признав Ганса Гайнріха Шакова, 19-літнього німця, що служив на німецькому кораблі, винуватим шпигунства за те, що безправно фотографував американські форти в околиці Панамського каналу.

Незадовго має початися розправа проти його трьох товаришів.

ІДЕН ДАЛІ КОНФЕРУЄ З АМЕРИКАНСЬКИМИ ПОЛІТИКАМИ.

ВАШИНГТОН. — Антоні Іден, бувший британський міністер заграничних справ, відбув дальші політичні конференції з Моргентавом з департаменту скарбу, з сенатором Кі Питменом з комітету для заграничних справ, з Волесом з департаменту рільництва й кількома іншими визначними урядниками.

НІМЕЦЬКА ВИСТАВА ДІСТАЛА ЮНІЙНИХ РОБІТНИКІВ.

НЬЮ ЙОРК. — Не зважаючи на спротив Американської Федерації Праці, відділ юній виставових робітників ч. 17,154 згодився дати робітників на зроблення вистави для німецького уряду в місцевій „Гренд Сентрел Пелес“.

ПРОЦЕС ПРОТИ КОРУПЦІЇ В БОФАЛІ.

Число осіб, обвинувачених за добування від міста безправно фондів, досягнуло 35. Крім осіб обвинувачують теж корпорації.

ВТЕЧА 40 МАЛП.

Із зоологічного городу в Лайпцігу втекли 40 малп до поблизукого парку, користаючи з неуваги служби. Пофоя за малпами тягнуться вже три дні.

РОЗГОЛОШУЮТЬ СВІТОВУ ВИСТАВУ.

Крамниці на 5. Евеню в Нью Йорку постановили прибрати свої виставові вікна вже прикінці цього місяця відповідними розголошеннями Світової Вистави в Нью Йорку в 1939. році.

БУДОВА „КОСЦЮЛКІВ“ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

В останньому часі поляки приступили до плянної розбудови „косцюлків“ по чисто українських селах на Лемківщині, щоб при їх допомозі розбудувати польський „стан поселянина“. Покищо збудували в селі Висові, відомім живці, величавий костел коштом кількадесятих тисяч злотих, частинно навіть з фондів для поiveness, хоч у згаданому селі нема буквально ні одної польської родини. У присілку Гута живе справді кілька мішаних подруж, але для них збудували римо-католицьку капличку. До того величавий костел збудували в самому селі, 2 км. від згаданого присілка, де наше греко-католицьке населення має свою прегарну церкву і міцно держиться своєї прадідівської віри та свого обряду.

В селі Снітниці, де нема ні одного поляка, підготували вже площу під будову костела на тому місці, де була до-тепер станиця поліції. Акцією будови костела займається один з урядовців надлісництва державних лісів.

В селі Устю Руським ділчичка обцяла дати вже дерево на будову костела, але покищо не мають „відповідної“ площі. Костел збудують теж збудувати в самому селі, де живуть ледви чотири польські родини. Однак вони вогівім не покривдені і свої релігійні потреби можуть заспокоївати в римо-католицькій капличці, яку збудовано для ко-льоністів-поляків у присілку, віддаленім 2 км. від самого села.

Вкінці слід згадати що в найближчому часі будуватимуть ще костел у селі Крамні, де живе ледви кілька поляків урядовців. Зрештою польського населення нема. На будову костела призначила водосна рада дерево з громадського лісу. Колиж один наш радий поставив внесок, щоб частину дерева призначено теж на греко-католицьку церкву, його внесок перепав. Од-ночасно підготували матеріял на будову „людового до-му“, теж з громадського лісу.

Такими то шляхами й засобами йде поширювання польського „стану поселянина“ на Лемківщині. Акції будови костелів і „домів людових“ па-тронує там прикордонна мит-на сторожа, подібно як КОП на Волині і Поліссі.

НЕСПОКОЙ В ПАЛЕСТИНІ.

На дорогах, що ведуть до Єрусалиму, англійський уряд виставив такі цементові доми для охорони своїх жовців і поліції, котрі задержують кожного подо-рожного й шукають у нього зброї.

МЕКСИКО РОБИТЬ СВОЄ.

Мексиканські газети, хоч не осуджують конференції в Лімі і сповидно з нею погоджують-ся, то водночас однозгідно за-значають, що Мексико має повне право торгувати з тоталітарними державами і прода-вати їм свою нафту, а взаємні діставати з Німеччини маши-ни, з Італії шовки, а з Японії фасолу. Свобода виміни товарів, йоворять мексиканські га-зети, мусить бути врятована хочби в імя демократії.

СПРОВАДИВ РОГАТІ ЖАБИ ДО ЗВІРНИЦІ.

Звіринець у Вашингтоні ді-став з Бразилії рогаті жаби, так звані від рогових наростей на голові. Ці жаби мають здо-вити зуби. Кажуть, що були випадки, що така жаба вбива-ла й мула своїм укушенням.

208 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛО.

3. Тегерану повідомляють: Коло міста Нагавенду обира-лася хмара. За короткий час катастрофа спричинила смерть 208 людей. Від зливи грозить повінь. Досі ствердили, що знищених є 150 домів.

„СКАНДАЛ СТАВІСКОГО“ В АМЕРИЦІ.

Комісія виміни уділів внесла до суду подання, в яким про-сить суд здержати велику фі-нансову компанію „Фіделіті Інвестмент Есошієшен“ в її фінансових операціях, бо вона робить незаконні речі. Та ком-панія, що свій головний осі-док має в Гвінігу, Вест Вір-джинія, а крім того має свої представництва в 57 інших а-мериканських містах, займа-ється продажем різних уділів і вартісних паперів. Згадана комісія закидає їй, що вона обманула своїх 60 тисяч клієн-тів з 276 міліонами доларів. Увесь маєток цієї компанії ви-носить 600 міліонів доларів.

ВБИВСТВО З ПІМСТИ В ТЮРМІ.

У в'язниці в Осінінг, Нью Йорк, зв'язний під назвою Синг Синг, котрийсь із в'язнів про-бив на смерть Матію Кейна, мовчаливого бандита, що за 8 місяців мав скінчити свою 17-літню в'язницю й вийти на во-лю. Заряд догадується, що вбивства dokonano з пимсти.

РОЗБИРАВ СТІЛЬНО.

Осип Дерень з Ходачкова Великого, пов. Тернопіль, знайшов на городі артилерій-не стрільно ще зперед війни і зачав його розбирати. Стріль-но експлуодувало й чокалічи-ло Дереневі лице й праву ру-ку.

МІСТО МІЛОНЕРІВ.

Амстердамське статистичне бюро оголошує, що в столиці Голандії живе 154. міллонери, які розпоряджають разом ка-піталом 371,000,000 гульденів.

СУЛТАН КУПИВ 1,000 КРАВАТОК.

У Медіоляні (Італія) перебу-ває тепер регент одної з азій-ських державок, султан Мога-мед Абдул Діяля Рамі з жін-кою, синами, почотом і вели-ким числом служби. Екзотич-ний володар був на ювілей-них урочистостях королеви Вільгеміні в Голандії, а по до-розі назад відвідує Італію. У Медіоляні захоплювався не-так творами мистецтва й архи-тектури, як виставами склепів, а особливо з чоловічою кон-фекцією, що йому надзвичай-но імпонувала. Які добрі інте-реси роблять медіолянські купці зо східнім володарем, доказом хочби те, що султан Могамед купив коло 1,000 штук самих краваток. Їх роз-дасть він як дарунки для своїх своїх і дворян.

ПОВІТАЛИ УРЯД МАНІФЕСТАЦІЙНО

ХУСТ. — Дня 2. грудня столиця Карпатської У-країни, місто Хуст, прибрала вчистий вигляд. Мі-сто прибрано жовто-блакитними прапорами. Всі крамниці були замкнені. У школах перервано науку. В той день представники громадянства, уряду, вій-ська і жандармерії та поліції витали прем'єра о. Ав-густина Волошина, до якого промовив д-р Михайло Брячайко між іншим так: „Ви той Мойсей, що ви-вів нас з дому неволі; ви той керманіч, що й дальше кермуватиме нашим державним кораблем і виведе його на чисті води спокою й добробуту“. Перед бу-динком уряду зібрались тисячні маси, між ними мо-лодь і відділи „Карпатської Січі“, та владили вели-ку маніфестацію в честь о. Волошина.

ВАЛЮХ І ВБИВСТВО ПОЛК. КОНОВАЛЬЦЯ.

ЛОНДОН. — „Ди Дейлі Телеграф енд Морнінг Пост“ з 26. листопаду 1938 р. подає з Осльо, столиці Норвегії, що знайдено нові позначки щодо вияснен-ня бомбового вибуху в Роттердамі, якого жертвою впав полк. Евген Коновалець, голова Проводу О. У. Н. Кореспондент подає, що Евген Коновалець був визнаний Советами як „ворог держави ч. 1“. Голанд-ська поліція просила норвезьку поліцію, щоб до-помогла їй розслідувати, хто це телефонував до Но-вака (Коновальця) до Риму з Гарстаду, маленької рибацької оселі на північному побережжі Норвегії, бо саме ця телефонічна розмова заманила полк. Ко-новальця до Роттердаму. Норвезький часопис „Аф-тенпостен“ подає, що поштмайстер з Гарстаду пові-домив поліцію, що згаданий телефон походив від па-сажира советського корабля „Шілка“, що набирав у Гарстаді палива і був у дорозі до Голандії. „Аф-тенпостен“ подає далі, що норвезька і голандська поліція вже ствердили, що цей пасажир був мос-ковським агентом ГПУ і називався Валюх. Це він, каже поліція, телефонував до Новака (полк. Коно-вальця) і передав йому пакунок з бомбою. І це він вернувся до Советів на тім самім кораблі.

ДЕСЛАВ ФІЛЬМУЄ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

ПАРИЖ. — Евген Деслав, відомий фільмовий режисер, подає у своїм листі до „Свободи“, що з початком 1939 року значе фільмувати Карпатську Україну. У фільмі, що буде призначена головно для чужинців, представить культурні, економічні й ту-ристичні можливості Карпатської України. Уже роз-почато в цій справі переговори з урядом Карпатської України та з головними європейськими кінопідпри-ємствами. Фільма буде закінчена літом 1939 року і буде виставлена між іншим і на Світовій Виставі в Нью Йорку як „українська продукція“. Кінорежисер Деслав звернувся в цій справі також до українських кінових підприємств в Америці. Він певний, що з о-гляду на те, що українська справа стала тепер го-лосною по цілому світі, та фільма викличе велике зацікавлення. До співпраці зголосився вже Борис Суخورучка-Хустовський, відомий кінопромисловець і директор празької „Меркурфільми“.

ЦАРІ, ГЕТЬМАНИ, ГІТЛЕР І УКРАЇНА.

ПАРИЖ. — Кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“ подає, що наступної неділі виїжджає до Берліну великий князь Володимир Кирилович, якого москалі-монархісти вважають російським „царем“. Виїде він з великою парадною, себто з великим почотом різних білогвардійців, щоб тим ви-явити Німеччині, що за ним є сила. „Цар“ має мати конференцію з Гітлером у справі того, як має ви-глядати Україна, бо так буде потім виглядати і ціла Росія. Та акція має мати зв'язок з тим, що монар-хісти думають, що тепер прийде до походу проти Советів і відбудови України, бо вже формуються різні військові частини до будучої війни. Білогвар-дійці певні, що Гітлер згодиться на те, щоб Росією знову правив цар. Тільки вимагатиме, щоб Укра-їною правив четьман чи якийсь начальник, що був би прихильником Німеччини. Кандидатами на таких гетьманів булиб граф Разумовський і Скоропад-ський. Такий похід на Україну розпочнеться в берез-ні, а в червні буде вже гетьман на престолі України. Гітлер рахує також на те, що його підпре право-славна церква, для якої відкрито в Бреславі духовну академію. Він рахує і на українських самостійників, яких заохочують до боротьби за Україну українські агенти, що їх оплачує Німеччина. За таку бороть-бу є різні великі земельласники, між якими є князь Кочубей, що мав в Україні міліон акрів землі, а те-пер є сторожем торговельного дому в Парижі.

Не відповідає правді.

Французький міністер Бонне, запитаний про те все в комітеті для справ заграничних палати послів, відповів, що більша частина того, що пишеться, не відповідає правді, є перебільшеною дійсною ситу-ацією і не точною.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакції не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Сво-оди": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016.
4-0807.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАЛЯКАНІ УКРАІНОЮ

Перед цілим світом виринула українська справа в цілій ширині, бо й найбільш політично неграмотний уже розуміє, що Європа мусить бути перебудована на національним принципі, якщо вона взагалі має далі існувати як культурна частина світу, а не попасти в таку війну, яка принесе їй здичиння, руїну і загибель. А така війна неминуха, коли не вдасться визволити народи мирним шляхом, зокрема такі поневолені народи, як український.

Домагається свого права й українська нація, використовуючи при цьому принагідну міжнародно замотану ситуацію, яка виставляє можливість такого міжнародного конфлікту, в якому український нарід, якщо викаже силу, готов визволитися зпід усіх займанців і створити незалежну українську державу. Та ніхто з українців не думає визволитися з теперішнього ярма на те, щоб попадати зараз у нову неволю. Навпаки, всі ми, де ми не жили, повинні тепер поводити себе політично так, щоб не допустити до цього, щоб наш нарід був знову поневолений, щоб теперішнє московське, польське чи румунське ярмо було заступлене німецьким чи яким іншим. Та, маючи це на увазі у наших орієнтаціях, не можна не користати з чужої помочи, навіть і з боку Німеччини, якщо таку поміч можна дістати без відступлення від нашого головного домагання: самостійності, ні від кого залежної української держави.

Очевидно, що таку поміч могла б дати українському народові й Москва, якщо б зреклася поневолення України і дала їй можливість собою свідомо правити. Тоді ніяка Німеччина і ніякий Гітлер не виходили б у рахунок. Тоді й більшовицькі страхи не мали б змоги особливо Гітлера вбивати змагання українського народу до визволення, а Москва стала б відразу великою приятельською українського народу. Вона же могла б допомогти Україні піднести голос у справі поневолення українського народу в Польщі й Румунії. І скоро був би порядок. І була б правда. І нікуди було б рухатись Гітлерові на схід. А саме думка про це рухання так дратує більшовиків.

І Польща не потребувала б боятись Гітлера і його походу на Україну, якщо б дала волю міліонам гнетених нею українців. Та на ділі не про Гітлера йде. І не про нацизм. А про те, щоб самим давити Україну й український нарід. І тому то всі вони лякають світ Гітлеровим походом на Україну, щоб таким чином придавити змагання України до визволення і далі гнобити український нарід. У тій чорній роботі, зверненій проти України, бере, як відомо, дуже активну участь і більшовицька українська зграя в Америці зі своєю пресою. На це звертаємо увагу, хоч у тім нема нічого нового. Та зграя завжди була на услугах Москви. Тож не диво, що й тепер сповнює свою службу ревню й по собачому.

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

Нешастям словацького народу є те, що не має своєї шляхти, якої колись так багато було у Словаччині. Після 1848 року, після скасування панщини, шляхта підупала економічно, потім маєтки пішли в руїну. Так давня шляхта змарядиризувалася майже зовсім, назвища переміняла, коли не в вимові, то бодай у письмі.

Війта вибирають звичайно при кінці року, себто коло Різдва. В деяких околицях є звичай, що нововибраний війт сповідається, заки пічне урядовання. Ознакою влади "рихтара" (війта) звичайна закривлена палиця та скринька з паперами, яку другого, найдавіше третього дня після вибору переносять до війта. Коли треба скакати громадську раду, війт посилає десятника, який визнає, застукавши у вікно, або посилають "косібу" (кулю — яка виростає на деревах, напр. липі), яку сусід сусідові чимськорше передає і сам спішіть до війта.

Для виконання якоїсь громадської роботи, напр. направи дороги, зживали давніше почерзі всіх господарів, які мали в війта відповідно до меткового стану зложені

свої "резки", себто знаки на паличку, скільки днів мають працювати. Громада вибирає собі теж пастуха і нічного вартильника, якого зовуть "гласником". Він ходить по селі від 9 год. вечора до 3. рано. Завсипавши, співає придавленням і трохи дріжучим голосом:

Удзеля десята година —
Хай же кажи дух Господина,
І Емця, Емця, Емця!
Оплатуйте світло, огнем,
Аби не бачу людом шкоди.
Конай працю в мене Божого!
А по праці спочинь з Богом!

На Новий Рік ходять хлопці із "вужем", з дощечок на вхрест збитих, якого один кінець держать у руці, другий із головою у короні звертають до глядачів і страшать їх, скорчучи то витягаючи того "вужа".

Між Йорданом і Матірю Бовіт посилає десятника, який визнає, застукавши у вікно, або посилають "косібу" (кулю — яка виростає на деревах, напр. липі), яку сусід сусідові чимськорше передає і сам спішіть до війта.

ЄДНАЙТЕСЯ, БУДУЧНІСТЬ НАША!

(Промова міністра Юлія Ревая).

Дня 22. листопада б. р. міністер Карпатської України Юлій Ревай виголосив у празькому радіо політичну промову до українського населення з нагоди ухвалення Сенатом Національного Зібрання Конституції Карпатської України. Міністер Ревай говорив:

Мої Земляки — Українці й українки!

Радість успіхом боротьби.

Знову говорю до вас. Говорю з радістю, бо закінчилися з успіхом наша боротьба за волю нашого народу.

Моя радість випливає з двох причин.

Перша причина така: Серед найбурхливіших прдій на арені світу ми, як національна одиниця, зберегли себе, ми живемо.

Друга причина: Починаємо нове національне й господарське життя, бо український народ Підкарпаття має вже свою конституцію. Сьогодні поплудні Сенат Народного Зібрання в Празі ухвалив цю саму конституцію, автономію Карпатської України, що її дня 19. листопада ухвалив празький парламент.

Цікаво зазначити, що як у голосуванні в парламенті так також у голосуванні в сенаті, ми отримали більше голосів: в парламенті на 4 голоси, а в сенаті на 1 голос, ніж на словацьку конституцію.

Що ми здобули.

Ми маємо ті самі права, що брати словаки.

Цей успіх має велике значіння.

Цією нашою конституцією ми відперли атаки ворогів, хитрування "Руської Народної Ради" з хорватською, або іншою автономією. Ми здобули більше, далеко більше.

Наша країна стала державою.

Наш народ — став державним народом.

Спільне й окреме.

Для нашої країни — права ухвалюватиме наш краєвий сойм.

В новій федеративній республіці спільними будуть:

Президент республіки, міністерство закордонних справ, міністерство народної оборони — але з нашою власною

краєвою обороною і міністерство фінансів.

У всіх інших національних, господарських і державних справах нашого життя рішати тільки уряд нашої країни, що складатиметься тільки з українців.

Судівництво.

Скарги наших громадян будуть полагоджувати нашими судами.

При Найвищому Трибуналі в Брні скарги наших громадян буде розглядати окремий сенат, що складатиметься з наших людей.

Не будемо визнавати окремих прав. За кілька днів наша конституція стане для нас усіх законом, а також народним катехизмом.

Я радю. Я певен того, що разом з нами радіють і наші брати скрізь, де вони тільки не є — в Америці й інших країнах, далеко від нашої землі.

Нова назва.

Правда, сталося інакше, як ми проектували. Я проектував змінити назву Підкарпаття на Карпатська Україна.

Я мотивував цей мій проект тим, що Підкарпатська Русь, як назва пригадує просякнутий інтригами і ворожечю стан, який віденська угода поховала. А нам — треба будувати наше життя на нових підставах. На сильному, здоровому фундаменті.

Добрий майстер дбає про те, щоб під його будову дати добрий матеріал. Тож, колиб наш нарід дав під будову своєї держави іншу підставу — нова будівля не була б тривка.

Так само стоїть справа й нашої країни: Вона не була б певною та мала б багато зрадників.

Але я дав себе переконати нашим приятелям.

Я згодився на те, щоб назву нашої країни устійнив сойм нашої країни.

Нову назву вирішите всі ви — ваші заступники в нашому Соїмі. Без сумніву, таке рішення буде краще.

Те саме відноситься й до шкіль — до мови навчання, до мови в урядах і самоврядуванні. Вірю, що не буде інакше, як я проєктував. До того часу буде так, як є. Це не значить, що буде хаос. Старі часи

мусять перестати існувати. В нашій країні буде лад і порядок.

Цей наш уступок зробили ми тому, щоб ніхто не казав, що нову назву накиннули нам у Празі. Не хотів я, щоб хрестив нас хтось чужий.

Хай наш край охрестить сам нарід. Не потребуємо ніяких хрестителів! Це хай знають і наші вороги і наші приятелі.

Без посередників.

Не потребуємо ніяких посередників. Бо хочемо, щоб у нашої хаті запанувала наша сила, наша воля й наша правда.

Знайдемо свою силу без ніяких посередників.

Хочемо жити в згоді з сусідами й нашими братами чехами й словаками в згоді й без ворогування. Та відповідно оцінимо наше відношення до тих, що нам помагали. Нам у цьому не треба посередників.

До наших братів чехів і словаків знайдемо шлях самі.

Світ дивиться на вас.

Подіями в Підкарпатті цікавиться цілий світ.

Чому так слідкує світ за подіями?

Звідусіль ішли на нашу країну напади. Але ви, земляки, не підлягаєте ніякій ворожій агітації. Ви не злякалися терористів. Ви не дали себе підвести й ви видержали.

Видержіть так і далі!

Цю вашу відвагу подивляємо не тільки ми тут у Празі. Її подивляють наші брати, її подивляє й центральна федеративна влада, її подивляють і представники інших народів.

З УЖГОРОДУ ДО ХУСТУ

(2)

IV.
Вантажний віз — уся проблема нинішнього дня. Вантажник, який може забрати всі твої речі, бо вже сюди не вернешся. Не можеш сказати сусідові: — Уважай, а коли приїдемо ворога, вернеться. — А що кожний хоче мати вантажник — вантажники йдуть на вагу золота. А що вони безупинно їдять, то змучені люди, змучені машини і часто лізуть в рови чи наїздять на стовпи при дорозі. Отже — тим більша ціна доброго вантажника.

Військо має давати вантажники для перевозу урядовців. Іду на Галаго, ту чертину Ужгороду, яку вибудувала ЧСР

на приміщення урядів і на приватні мешкання урядовців. Чудова частина міста, над рікою, вечорами пригадує Будапешт над Дунаєм або й Венецію. Нині тут рух надзвичайний і незвичайний. Довгі ряди вантажних авт, на які накладають в поспіху обстановку бюр. Інші вивозять меблі, це на дворець, на захід. При вантажних автах — торг. Не все змістиш, дещо як для прикладу паливо і не повезеш. І ось селяни купують готове, порізане дерево, накладають на вози й — везуть в село. Недавно була мобілізація, ми всі накуповлювали харчі й дерево на зиму. Тепер не змістиш всього, отже продаєш. Горіхове крісло — 2 корони, кілько цукру — 1 корона і так далі і так далі. Селянські вози запряжені в коні, воли, а то й візкі тягнені дітьми і скоробіжні авта — це все нині плутається, лізе собі в дорогу. Додати: чеські урядовці скакати собі, що нічого не продадуть жидам, ні мадярам, а все тільки селянам. Хай ці мають пам'ятку.

ПОЛІТИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ВІДНОСИНИ.

Історія Словаччини, луниться з історією держав: великопоморської, хвилинами польської та мадярської. Славні часи в IX. і X. столітті за Святополка (Святополка) і його сина Майміра минули скоро. Після короткого володіння Болеслава Хороброго у Словаччині нітринське князівство прилучило до мадярського королівства, а зпочатку XIV. століття останній незалежний князь на Тренчині, Матуш Чак, збунтувався проти Карла Роберта, однак його побили, а з ним пропала надія незалежності Словаччини.

(Дальше буде).

Протекція.

— Пане директоре, чи можу в вас просити трошки протекції?

— Для чого вам?
— Ні для чого. Так собі. Хочу успокоїти мою жінку, бо вона все каже, що людина без протекції нічого не варта.

Військо не дає авта на довшу віддал як Ужгород—Хуст. Точніше буде сказано: Я не знайшов форми, під якою я мав би право і мусів би дістати вантажника. Мій знайомий згодош, що евакуує уряд і треба йому стільки і стільки вантажників. Уряд евакуував, а між предметами з канцелярії вложив і свої речі. Приватні авта заняли уряди, отже — замовляю авто не в Ужгороді, а з Хусту. Коли авто їхало до мене, по дорозі зареквірував його мій добрий знайомий, очевидно... український емігрант. Авто перекресило його речі і їхало враз, як знов його зареквірував інший добрий знайомий, теж... український емігрант. Я замовив нове, дістало кілька дефектів, вкінці в самому Ужгороді зломало вісь і сіло. Тоді я перехопив авто, яке приїхало до когось іншого.

Вантажник наложений. Збігаються сусіди. Сусід маляр, лікар відряджує мені виїздити. — Вам ніщо не станеться. Ви приїхали сюди як українець і

ввесь час були українцем. Мадяри хіба будуть чіпати тих, які були колись мадярами, потім стади рускими, а нині вони знов мадяри. Я ще не пишу мадярського триколюру, а вони вже поначілювали.

— Мадяри не боюся, але виїжджаю разом із своїм урядом.

З тим мадяром-лікарем як і з іншими жили ми у згоді, бували в себе. Його пані тепер рівно плаче за нами. Бідишні сусіди збіглися купити те, що не змістилося на вантажнику. Про продаж не говорю. Коли за крісло можу дістати 2 корони, то чи не ліпше дарувати? І так сюди не вернемося, хай мають сусіди пам'ятку по українцях-панях.

— Возьміть і мої речі, — прибігає знайомий. — Я месью продаю, возьміть тільки деякі дрібнички. Я зараз їх привезу.

Привозить: слюк з завареною паприкою, скриню з конфітурами, три подушечки до салону і — гітару. Ясна річ, що він сам мусить це все покласти, бо вантажники уже повний. Скриню з конфітурою він ставить боком, інакше вже її не вмістиш. Паприку по містив я сам, а гітару переймає д-р Рихло, який шоферує у своїх власних авті, повний людей, а біля керми тримає гітару...

Вийдемо. На місті вантажники, військові, селяни повні — і загальне перемальовування крамничних вивісок. Всі українські та чеські написи щезають. Із банків відбивають великі відставні букви. У мене вражіння: лубка зрадила коханка, він надходить, а вона скоро поправляє на собі свою одіж, щоб йому крикнути в очі: — Я завжди тобі вірна! На вулицях люди з мадярськими відзнаками. Але я жив тут від 1920 року, знаю вже людей. Найбільші відзнаки носять жиди, далі давні комуністи і давні русські, тому правдиві мадяри — без відзнак.

— Прощай Ужгород! Чотири роки працював я тут у Шкільному рефераті, редагуючи шкільні книжки, чотири роки учив у гімназії та працював у "Просвіті", театрі, Українському Слові, в Пласті та в інших товариствах, де міг та мав час. Частину праці лішаю в тобі, решту везу із собою. Бувай здоров, ти вже не столиця, а знов маленьке, бідне містечко!

Вийдемо з міста. Війська в порядку проти нас. Шофери, лакоми на заробітки, тепер їдуть день і ніч, перемучені. Наїдемо на купу каміня і їдемо в рив. Я сиджу на пацці з конфітурами. — Знаєш — кажу донці — сиджу на пацці з конфітурою і сухий, вона чече. — Певно, бо конфітура чече завжди вдовину ніколи вгору!

В Мукачеві як і в Ужгороді загально перемальовують вивіски. У Берегові вже перемальовані. Від Берегова вже йде військо не проти нас, а з нами в напрямку до Хусту. З Ужгороду виїхали ми в 9. годині зранку, до Хусту доїдемо в сьмій ввечір. Перед самим Хустом запалюється наш вантажник, але ми його гасимо і таки добираємося. Зложили речі на купу і виходимо на місто.

Перше вражіння: треба йти серединою вулиці, вона мурована, хідники діраві і повні болота.

(Кінець буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Е. К., Елизабет, Н. Дж. — Дякуємо за витинки з американської газети. З таких витинків можемо зоробити вжиток тільки тоді, як є подана назва часопису і день, коли допис був поміщений.
П. Ж., Клівленд, О. — Марок з написом "Карпатська Україна" нема.
Д. Т. Л., Ленінг, Міш. — Дякуємо за витинки з французької преси.

УКРАЇНСЬКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЩЕ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

що відбулося в суботу, 19. листопада 1938., в Менгетен Сентер у Нью Йорку. Світлина представляє вид президії з середини сали. На естраді видно десятки прапорів товариств, що брали участь у маніфестації. На естраді засідають бесідники й представники центральних установ. Промовляє президент маніфестації, гр. Дмитро Галичич.

З МУЗИКИ

„МАРУСЯ“ ТІШИТЬСЯ ДОБРИМ УСПІХОМ.

Нова українська фільма „Маруся“, що її випродукувала Українська Фільмова Корпорація в Нью Йорку, тішиться великим успіхом не тільки серед української суспільності, але й серед американської. Вже по першому показі в „Превю-Театрі“ деякі чужинські часописи, як російські, чеські, словацькі та литовські, розписувалися дуже прихильно про „Марусю“, признаючи цій фільмі належну мистецьку вартість.

По інавгураційній прем'єрі, що відбулася 24-го листопада 1938 р. в Астор Готелі в Нью Йорку й що стягнула понад 3.000 публіки, „Маруся“ пішла до театру „Майемі“ в Нью Йорку, а згодом до інших великих американських міст, у першу чергу до Ньюарку, Н. Дж., і Філадельфії, Па.

Коли мова про Нью Йорк, як український так і чужинський, то він гідно прийняв оцю нову дитину українського фільмового мистецтва. Минувлої неділі, 11-го грудня 1938 р., цілий театр „Майемі“ був буквально переповнений своєю й чужинською публікою, яка прийшла подивляти українську фільму. Цілий час висвітлювання багато осіб мусили відходити, бо всі місця були заняті.

Про „Марусю“ прихильно писала вже українська преса. Коли мова про американські газети, то вони дуже прихильно віднеслися до „Марусі“, це значить, додали в ній такі вартості, які кваліфікують нову фільму як одну з найкращих.

Широко відома в Нью Йорку й поза Нью Йорком „Дейлі Нюз“ з 9. XII. 1938 р. в своїй добрій рецензії про „Марусю“ класифікує її трьома зірками, цебто дає їй одно з кращих місць у фільмовій продукції! Рецензуючи фільмовий критик так пише про „Марусю“:

„Там є моменти, коли спонтанна комедія та солодко-легкі співні й танці розганяють злочасні хмари, однак акція все вертається до горбатого Хоми, якого диявольські махінації приносять такі великі нещастя.

„Уломний на тілі, як теж звичинний умом, Хома з своїм настримним бажанням здобути найгарнішу дівчину села

доводить від меншого лиха до поганого злочину“.

Далше йдуть описи головних артистів, зпоміж яких Михайла Скоробогача рецензент називає гарним коміком як також імена тих що артистично-музикально працювали над фільмом.

Та сама газета „Дейлі Нюз“ з 11. XII. 1938 р. подає список найкращих фільмів тижня, що мають по три зірочки, серед яких також фігурує „Маруся“.

Ці інші фільми, це продукції великих фільмових підприємств, як „Метро-Голдвін-Майор“ та інші. Серед них ми бачимо такі добрі фільми: „Драматик Скул“ з Райне-Годард; „Гранд Ілюжен“ з Габен-Френсис-фон Строгайм; „Собмарін патроль“ з Аннабелю-Келлі, а серед них „Маруся“ з Мельник-Стегницьким.

„Нью Йорк Таймс“ з понеділка, 12. XII. 1938 р., за ініціалами „Г. Т. С.“ так пише про „Марусю“:

„Особа, що цікавляться більше в старому фольклорі й музиці України ніж у теперішній політичній кризі в середній Європі, де є обхоплені частина українців, будуть радіти, глядячи на „Марусю“, музичну фільму, яку тепер виставляють в театрі „Майемі“. Не зважаючи на трагічну натуру цієї добре виробленої фільми, яка була накреслена в Нью Джерзі Українською Фільмовою Корпорацією, під дирекцією Льва Булгакова, там є багато гумору в ситуаціях і такий милий спів і танці, що глядачі не беруть серйозно сумного кінця фільму“.

„Гарна Стефанія Мельник є нещасна селянська дівчина, розлучена від свого правдивого любого (М. Стегницький) махінаціями багатого, однак деформованого сусіда, який хоче з нею женитися. Петро Чорнюк є спеціально добрий у цій невдачній ролі. Решта артистів здібно гармонізується з головними. Розв'яз акції є так проваджений, що навіть непотрібно англійських надписів-діалогів. Добрі голоси та добрий музичний улад, які належать проф. Р. Придаткевичеві та проф. О. Кошицеві, кладуть „Марусю“ між фільмові оперети“.

Гадаємо, що ці голоси фахових критиків з американської преси дають належну критику „Марусі“ за її винятково добру музичну сторінку та загалом за цілість, що так

уміло схоплена на срібну тасьму.

Наша критика теж поставилася дуже прихильно до нової української фільми. Віримо, що „Маруся“ стрітнеться з прихильним признанням українського загалу Америки й Канади, а може й Європи, куди, як зачуваємо, має піти українська фільма. Варто, щоб наші громадяни по всіх містах, де живе наша еміграція, не помилилися нагоди, щоб не побачити „Марусі“, коли вона прийде до їх місцевих театрів чи кін.

Як довідуємося, в Канаді йде вона також з повним успіхом, стягаючи на свої вистави тисячі української й канадської публіки.

„Маруся“ піде по всіх осідках нашої еміграції. Зробить вона й свою малу, але належну частину українському імені, бо пропагує його здорове й живе мистецтво. У теперішню пору, коли Україна не сходить зі шпальт європейської й американської преси, коли завітні дні може принести великі перемири в східній Європі завдяки саме Україні, добре, що й культурно-мистецька пропаганда нашого імення йде вкупі з нашими політичними й національними аспіраціями.

Причинімся й ми до успіху тої ролі, яку має серед чужої публіки в Америці й Канаді до виконання „Марусі“, нова українська фільма, беручи участь у її висвітлюванні.

—Р-К

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

А. Ч., Балтімор, Мд. — Редакційна стаття в Балтіморській газеті „Сон“ вказує наглядно, що українська справа стала найважливішою проблемою в Європі. Дякуємо за пересилку.

П. Г., Асторія, Н. Я. — Тепер треба ждати на оголошення таких жертв принаймні місяць, а то й довше. Нема стільки місця в газеті, щоб можна було оголосити скорше, хоч, як самі бачите, даємо дуже багато місця на збірці на Рідний Край. Ваша жертва вже оголошена. А як би й не була, то треба бути терпеливим.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Я., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ШКОЛИ.
при українській православної парохії
в НЕДІЛЮ, 18. ГРУДНЯ (DECEMBER 18, 1938)
В ГАЛІ УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ, 334-336 E. 14th ST., NEW YORK, N. Y.
ПОПИС ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ
получений зо співами й декламаціями,
як також відіграється представлення М. Магріні в 3. діях
„СВЯТИЙ МИКОЛАЙ НА СЕЛІ“
Початок у годині 6. вечором. Вступ 35 центів.
На це представлення проситься всіх громадян прийти зо своїми дітьми, бо по представленню св. Миколай роздасть дітям дарунки. — Якщо хто хоче своїм дітям чи знайомим передати через св. Миколая який дарунок, зовільте його дошукати шкільному комітетові того дня в год. 4. пополуноді в селі представлення.
Шкільний Комітет.

НОВА АДРЕСА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ:
Подаємо до відома загалу, відділам і членицям Союзу Українок Америки, що Центральна СУА міститься тепер під числом
48 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY.
Офіційне відкриття домівки відбудеться
В НЕДІЛЮ, 18. ГРУДНЯ (DECEMBER 18, 1938)
в годині 3. пополудні,
на що щиро запрошуємо члениць і прихильниць СУА.
Головна Управа СУА.

Я НИКОЛИ НЕ ТЕРПІЛА ТАК ВІД ПРОСТУДИ.
М'ЯЗИ МОЇХ ГРУДЕЙ ТАКІ СЛАБІ, ЩО Я НЕ МАЮ І МІНУТИ СПОЧИНКУ
Я ЗНАЮ ВІДПОВІДНУ РІЧ НА ТІ СЛАБІ М'ЯЗИ
ПЕЙ-ЕКСПЕЛЛЕР! ДОБРЕ НАТЕРТА НИМ І ТИ ЗДИВУЄСЯ,
ЯК БОЛІ ВІДІЙДУТЬ
Уживаний в цілому світі від 1867

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

DEMOCRACIES' HELP SOUGHT TO FREE UKRAINE'S MILLIONS

By RUSSELL BARNES

The 45 million Ukrainian people in southeastern Europe want their independence, but through the assistance of the world democracies, not under the auspices of the Fascist powers, according to Dr. Luke Myshuha.

Dr. Myshuha, who fought the Russians during the Red revolution, was the first ambassador of the post-war Ukrainian National Republic to the United States. He is a delegate of the Ukrainian National Movement to European powers, and editor of the Ukrainian Daily Svoboda, lectured Friday night in Hamtramck and will appear tonight at Ukrainian National Hall.

"The Ukraine, which has been neglected by Western peoples for 20 years, is now receiving much attention," declared Dr. Myshuha. "Hitler's drive eastward, which has already rolled over Czechoslovakia, is concentrating attention on my country, because Hitler is said to desire our resources."

'A LITTLE U. S.'

"We can understand why our country should be sought, because, considered from the standpoint of minerals, lumber, farm products and the like, the Ukraine is a little United States."

"But it is not fair to my people to couple their movement for national independence with fascist activities. The Ukrainian national movement is not fascist—it is founded on centuries of historical traditions of the Ukrainian nation."

"It is the product of Ukrainian soil and of the Ukrainian people, and of nothing else. It has as its object the winning of freedom and independence for our 45 million people, now enslaved by the Soviet Union, Poland and Rumania. Neither Germany nor Hitler are demanding a free Ukraine."

CITES DANGER

"For the past 20 years, Americans of Ukrainian descent have been appealing, but in vain, not to Germany or Hitler, but to the leading democracies of the world, to help them obtain independence and freedom for their oppressed kinsmen in Europe."

"The danger is that the democracies will not help us, but will drive our people into the arms of the fascist nations."

Dr. Myshuha said Ukrainians living in Poland were now demanding the same autonomy and rights the German and Polish minorities demanded in Czechoslovakia, but the Polish Government refuses to grant them.

He explained that 35 million Ukrainians live under the Soviets, seven million under Poland and one and one-half million under Rumania.

(The Detroit News, Saturday, December 10, 1938.)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЬО ЙОРК, Н. Я.
На визвольну боротьбу.

Підписаний одержав знов \$25.58 з Юнайтед Стейтс Банку й вислав їх через Об'єднання на визвольну боротьбу. Ті гроші вказі з більшої суми, замороженої у загальному банку, яка то сума припинила була колись ізактою сума, що була вказана в акті про протестатійну маніфестацію, влаштованої ще за часів першої „панфікації“. Лотерейні виплати з банку \$741.90. Лишається ще в банку \$281.48.

А. Т. Дубас, касієр.

НЬО ЙОРК, Н. Я.
Зо срібного весілля на Карпатську Україну.

В середу, 23 листопада н. р., громадянин Андрій і Пелагія Ситки з Нью Йорку святкували 25-літній ювілей свого шлюбу і при тій нагоді влаштували срібною скарбину за баву при участі найближчої родини і приятелів. Підчас тої забави громадянин М. Савицький і О. Балає зібрали між гостями на поміч Карпатській Україні \$20. Зложили: ювілянти Ситки \$2; Гнатів \$1.50; по \$1: Савицький, Бек, Гречин, Пригода, Атлас, Рудик, Лука, Середюк, Лоба, С. Ярема, О. Балає, Е. Гузар, І. Прийма, Л. Костинин, М. Бавч, А. Дроботюк, Крушник; по 50 ц.: Ева Роберт, Лука, І. Драган, Т. Гуляка, М. Новак. Разом \$25, з чого призначено \$20 на поміч Карпатській Україні, а \$5 на іншу ціль. Гроші переслали через Об'єднання.

П. Задорський.

КОНСЕРТОН, ПА.
На Карпатську Україну.

Комітет протестатійного віща, влаштованого в листопаді цього року в нашій громаді, переслав через Об'єднання \$27.20 на Карпатську Україну. Гроші ці це дохід з віща.

За Комітет: Н. Бабик, прес.; Н. Максимчук, секр.; Д. Гайдамака, кас.

ФОРД СІТІ, ПА.
На народні цілі.

На річних зборах г-ва Запорозька Січ, від 63 У. Н. С., ухвалено вислати на інвалідів з каси Клубу \$10. Також на мітинг Клубу ухвалено вислати на Вищу Школу в Стенфорд, Конн., \$10. Гроші вислали через Об'єднання.

О. Мишин.

НЬО ЙОРК, Н. Я.
Зо срібного весілля на Народний Дім.

Гром. М. Баніак переслав через Об'єднання \$32.50 на У. Н. Дім у Рогатині до Укр. Кооп. Банку в Рогатині, вкладаючи книжечка чит. „Прогнози“ ч. 671.

П. СТАСЮК

ПОРУЧАЄ СПЕЦІАЛЬНІ ЦІНИ
В П'ЯТНИЦЮ І СУБОТУ
16. і 17. ГРУДНЯ

ШИНКИ СВІЖІ ПЕРЕДНІ 18 цнт. фунт	КОВБАСА КРАЯНА 32 цнт. фунт
ШИНКИ СВІЖІ ЗАДНІ 21 цнт. фунт	КОВБАСА СІКАНА 23 цнт. фунт
СОЛОНІНА ПАПРИКОВАНА 13 цнт. фунт	КОВБАСА СВІЖА НЕ - ВУДЖЕНА 23 цнт. фунт
Л о й н о ф П О Р К (в цілм кавалку) 19 цнт. фунт	КИШКИ КАШАНІ АБО РИЖОВІ 13 цнт. фунт
Капуста квашена 3 центи фунт	СОЛОНІНА СОЛЕНА В ЦІЛМ КАВАЛКУ 9 цнт. фунт
СМАЛЕЦЬ (ТОПЛЕНИЙ) 10 цнт. фунт	ШИНКИ ВУДЖЕНІ (ПЕРЕДНІ) 19 цнт. фунт
ВЕПРОВІ ГОЛОВИ 5 цнт. фунт	Вуджений Тендерлойн 29 цнт. фунт
НІЖКИ Вепрові задні 5 цнт. фунт	Вудженка До смаження (bacon whole strip) 22 ц. фунт
ІМПОРТОВАНІ ШИНКИ: 4-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ \$1.50 2-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ 75 ЦНТ. ШИНКИ ПЕРЕДНІ 8 ДО 10 ФУНТІВ 30 ЦНТ. ФУНТ	
124 FIRST AVENUE, NEW YORK CITY ФІЛІІ 628 — 5th AVENUE SOUTH BROOKLYN, N. Y. 121 NASSAU AVENUE BROOKLYN (GREENPOINT), N. Y.	

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Річні збори Сестрицтва Любов, від. 37, відбулися в п'ятницю, 18. грудня, точно в годину 7. вечором, в У. Н. Домі. На тих зборах уряд і контролери будуть здавати звіт з цього року. Будуть також інші справи до вирішення. Відтак буде вибір нового уряду на 1939 рік. Пригадується сплату проценту. Довгуючі членці мають вирішити свій довг, бо в противному разі будуть суспендовані. Нових членців будемо приймати без вступного до Сестрицтва і до У. Н. Союзу. Просимо всіх членців місцевих і позамісцевих на ті збори під карою на членство 50 ц., урядничку 1 дол. — А. Пограниччя, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ДЕРБІ, КОНН. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 23, відбулися в неділю, 18. грудня, в годині 2:30 пополуноді в Eagles Hall, 229 Мейн-ул. Проситися всіх членів прийти на річні збори, бо буде вибір нового уряду на 1939 рік, як рівнож є інші справи до пологодження. Просимо кожного члена і членцю прийти нових членів таї записати до У. Н. Союзу і Товариства. — Т. Захаревич, предс.; С. Шуран, кас.; Іван Біньковський, секр.

МЕНІВІЛ ПАРК, Н. ДЖ. Річний мітинг Бр. св. Михайла, від. 328, відбувся в неділю, 17. грудня, точно в 8. годині пополуноді, в домі Івана Скорного. Проситися членів прийти на мітинг, бо є важні справи до пологодження і буде вибір нового уряду на 1939 рік. — С. Василішин, предс.; Іван Скорний, кас.; С. Василішин, секр.

БРОНКС, Н. П. Зічні збори Тов. Любов, від. 298, відбулися в суботу, 17. грудня, точно в 8. годині вечором, під ч. 1013 Іст Трімонт Евіня. Обов'язком є всіх членів і членниць прийти на ті збори і означити час, бо є багато справ до вирішення і буде вибір нового уряду на 1939 рік. Невиплативши член або членницю підлягають карі 50 ц., а урядник 1 дол. Пригадуємо довгуючим членам і членницям, щоби по своїм можливостям вирішили свої вкладки, як до Тов. так і до У. Н. Союзу, щоби довгу не перетягати на наступний рік. Члени і членниці, котрі маєте знайомих, що не є членами і членницями У. Н. Союзу, то пришедіть їх на збори, а ми їх радо випишемо до У. Н. Союзу і до Тов. Любов. — М. Федосін, предс.; В. Шнед, кас.; П. Сидор, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Річний мітинг Бр. св. Арх. Михайла, від. 11, відбувся в неділю, 18. грудня, в галі церковній на Вудві. Проситися всіх членів явитися на ці збори, бо в противному разі, коли член не явиться на ці збори, буде караний грошю 50 ц., а урядник 1 дол., бо так самі члени ухвалили на річній мітингу в грудні 1936 р. Отже коли хочете дотримати того, що ви ухвалили, то мусите прийти на мітинг. Буде вибір нових урядників і справоздання старих урядників з їх діяльності, справоздання контр. комісії. Отже прийдіть хоч раз в році і провірте та розгляньте працю у вашій відділі. Неж ваше газдівство, ми маєте знати, як іде господарка, не бути байдужими, спускати на одиниці, не платити по кілька місяців і незгадувати на мітинг, ані урядникам не скажете нічого, а як урядники вже мусять нас суспендувати, то ви тоді на урядників нарікаєте і на гол. уряд, а хвалите понорізні назви організації, а часом і членами ставте. А чи там тримають нас даром? Чи там урядники ходять до нас до дому безплатно, як ми хочемо? І ми не хочемо вашої похвали ані заплати, ми лиш хочемо, щоби нам застергали ваш маеток, бо це наше поле, ліс, худоба і все. Коли перенесете там, відіки не пертаються, то що нашим дорогим остане А цього ніхто не знає, коли та з кошою прийде. Отже просимо явитися і вирішуйте загалом за цей рік, щоби новий рік зачаті без перешкод. — Теодор Волочук, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Річні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 243, відбулися в неділю, 18. грудня, точно в годині 2. пополуноді, в парохіяльній галі, 12205 N. E. Проситися, щоби всі члени явилися на збори, бо буде вибір уряду на 1939 рік. Є теж багато інших справ до пологодження. — Д. Буман, секр.

ЛИШТАЄТЬСЯ ЛИШЕ

9

ДНІВ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ

А 22 ДО НАШИХ СВЯТ.

ОТЖЕ перше, замовте тепер гарні РІЗДВЯНІ КАРТКИ до висилки своїм приятелям. Друге, замовте гарні СТІННІ КАЛЕНДАРІ для прикраси хати. Третє, замовте КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ, щоби мати що читати через цілий рік. Четверте, нехай „Свобода” ПОМОЖЕ ВАМ вибрати гарний різдвняний дарунок.

Ось тут подаємо кілька сугестій:

ОБРАЗ
ВІЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
у прекрасній колірній відбитці.
31 цалів через 23 цалів.
Ціна \$3.50
Купіть і дайте до оправи в рамці, а зробите комусь чудовий дарунок.

ОБРАЗИ
ІСУСА ХРИСТА АБО СВЯТОЇ МАРІЇ
в українській стилі в прекрасних кольорах
вид. „Тема”.
Величина 20 цалів через 15 цалів.
Купіть їх, оправіть в рамці і дайте на Різдвняний Дарунок або їх самі задержіть для прикраси своєї хати.
Ціна Образу Ісуса Христа 80 ц.
Ціна Образу Святої Марії 80 ц.

КНИЖКИ НА ДАРУНКИ:	
ВОЛИНЬ, славна повість Уласа Самчука, в трьох томах	\$4.25
ХОЛОДНИЙ ЯР, повість у двох томах	\$2.00
ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН, історичний роман, написав Федір Дутко	\$1.75
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, ілюстрована, в гарній оправі, вид. І. Тиктора	\$7.50
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІСЬКА, ілюстрована, вид. І. Тиктора, у гарній оправі	\$5.00
НОВЕЛІ, ПОВІСТІ, ВСІ ГАРНО ОПРАВЛЕНІ. ЗАМОВТЕ КІЛЬКА:	
ЗАМОК У КАРПАТАХ	\$.50
СОНЦЕ В ЧИГИРИНІ	\$.65
СТЕПОВІ Оповідання	\$.65
ЗА НИЖАВОЮ	\$.65
ПІД ПРАПОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	\$.65

ВСІ КНИЖКИ, ЗАМОВЛЕНІ НА РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ, книгарня „Свободи” гарно опакуює в гарний святковий різдвняний папір з прикрасою, і залучить гарну картку з іменем дарувачого й сучасними желяваннями. Вишлемо просто до обдарованого, щоби він дістав на Різдво, або вишлемо на Вашу адресу. Тому, що кожного року маємо великий навал з різдвняних замовлень, просимо замовляючих замовити дарунки тепер, щоби ми могли їх гарно приготувати до висилки.

“СВОБОДА,” 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбулися в неділю, 18. грудня, в годині 1:30 пополуноді, в церковній галі при Джен-ул. Обов'язком кожного члена є прийти і вислухати справоздання урядників, секретаря, касієра й контролорів з цього року. Будуть теж інші справи до пологодження і вибір нового уряду на будучий 1939 рік. Кожний член не буде на річній мітингу, буде підлягати карі після статуту. Проситися членів, щоби привели своїх приятелів і знайомих та дітей, щоби вислалися до Товариства і до У. Н. Союзу. За те дістануть добру нагороду від Союзу. Проситися довгуючих членів виплатити свій довг ще перед мітингом, щоби не переносити довгу і віддати новому урядові книжки без довгів. Іван Головатий, предс.; Захарій Судяк, кас.; Іван Яворський, фін. секр.

РАНКІН, ПА. Річний мітинг Бр. св. Григорія, від. 24, відбувся в неділю, 18. грудня, в год. 2. пополуноді, в галі 101 Лакея Еві. Обов'язком є явитися кожний в означений час, бо є важні справи до пологодження. Також буде вибір уряду на 1939 рік. Проситися довгуючих членів виплатити свої довги, то значить місячні вкладки. Котрі ще не стоять в У. Н. Союзі, нехай запишуть себе й свої діти. — Микола Шур, предс.; Іван Савин, кас.; Юрко Футрік, секр.

БОФАЛО, Н. П. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 127, відбулися в неділю, 18. грудня, в зборах повинні явитися усі члени, щоби вибрати уряд на 1939 рік. — П. Володко, секр.

КАРНЕГІ, ПА. Річний мітинг Тов. Тараса Шевченка, від. 384, відбувся в неділю, 18. грудня, в годині 1:30 пополуноді, в церковній галі при Джен-ул. Обов'язком кожного члена є прийти і вислухати справоздання урядників, секретаря, касієра й контролорів з цього року. Будуть теж інші справи до пологодження і вибір нового уряду на будучий 1939 рік. Кожний член не буде на річній мітингу, буде підлягати карі після статуту. Проситися членів, щоби привели своїх приятелів і знайомих та дітей, щоби вислалися до Товариства і до У. Н. Союзу. За те дістануть добру нагороду від Союзу. Проситися довгуючих членів виплатити свій довг ще перед мітингом, щоби не переносити довгу і віддати новому урядові книжки без довгів. Іван Головатий, предс.; Захарій Судяк, кас.; Іван Яворський, фін. секр.

ШАМОКІН, ПА. Річний мітинг Бр. св. Андрея, від. 1, відбувся в неділю, 18. грудня, в церковній галі, зараз по Сл. Божій. Буде справоздання старого уряду і вибір нових урядників на 1939 рік. То прошу, щоби кожний член і членниця прийшли на той мітинг. Також напомним членів, щоби привели нових членів. Хто привеле нового члена, той дістане нагороду. — Василь Курілев, предс.

МАГАНОВІ СІТІ, ПА. Річні збори відділу 305, відбулися в неділю, 18. грудня, в годині 12. Повинність кожного члена явитися на мітинг. Котрий член не буде присутній заплатить кару 50 ц. Усі мусять бути, бо будуть важні справи до пологодження і буде вибір нових урядників на 1939 рік. Контроля буде здавати справоздання з доходів і розходів за 6 місяців. Напоминая довгуючих членів прийти і вирішити свої заборгованості, бо жадного довгу не буде перетягати на наступний рік. Такі члени будуть суспендовані, щоби потім не було нарікань на урядників. — М. Гентош, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Річний мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбувся в неділю, 18. грудня, в годині 2. пополуноді, в галі церковній. Напоминая всіх членів, щоби прийшли на цей мітинг і заплатили свої вкладки. Довгуючі члени мають постаратися виплатити свою належність на мітінговий мітингу конечно, так, щоби дати полекшу урядникам до замкнення річного рахунку. Невільно перетягати довгів на наступний рік. Просимо конечно не виконати й інших членам переказати. — І. Гінда, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

ФОРД СІТІ, ПА. Річний мітинг Тов. Зеп. Січ, від. 63, відбувся в неділю, 18. грудня, в год. 1:30, в У. Н. Домі. Обов'язком кожного члена є прийти і вислухати справоздання уряду на 1939 рік. Довгуючі члени повинні вирішити свою належність. Обов'язком кожного члена є вислати свої діти до У. Н. Союзу, як також заохочувати своїх знайомих і приятелів, щоби стали членами нашого У. Н. Союзу. — М. Личак, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Річні збори Бр. Пресв. Богородиці, від. 404, відбулися в неділю, 18. грудня, в школьній галі на Рівер-стріт, у 1. годині пополуноді. Кожний член має явитися на зборах, де будуть дуже важні справи до пологодження. В тім місяці будемо приймати нових членів до Братства і до Союзу без вступного. Буде вибір нового уряду на 1939 рік. При закінченні року кожний член має вирішити свої вкладки, бо в противному разі буде суспендований. — Іван Худик, предс.; Микола Добрянський, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Річні збори Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331, відбулися в неділю, 18. грудня, в годині 2. пополуноді, в У. Н. Домі. Проситися всіх членів прийти на ці збори на означений час, бо є важні справи до пологодження. Буде справоздання уряду і контролі та вибір нового уряду на 1939 рік. Напоминаясь довгуючих членів, щоби вирішили свої вкладки. — Гр. Замойський, предс.; М. Ключка, кас.; А. Романюк, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Бічні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, відбулися в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополуноді, в галі парохіяльній. Просимо всіх членів явитися на річні збори. Котроля й уряд здають звіт з цього року, відтак буде вибір уряду на 1939 рік. Також просимо довгуючих членів вирішити свій довг, щоби не перетягати довгу на наступний рік. Член, котрий не явиться на збори, буде караний після ухвали Товариства. — Ф. Саганій, предс.; М. Підгайний, кас.; С. Колодуб, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 90, відбулися в неділю, 18. грудня, сечас по Сл. Божій. Кожний член має явитися і вирішити свою місячну належність, а хто довгує, має вирішити так, щоби не переносити довгу на наступний рік. Хто того не виконає, буде рішуче суспендований. Проситися наступати в ряди У. Н. Союзу, а особливо пошину приступити молоді. — Зах. Волчанський, предс.; Н. Андрійчин, кас.; І. Чепи мол., секр.

ЗАСУДЖЕНА ЗА ШПИГУНСТВО.

Йоганна Говман, діставши судовий присуд за шпигунство в користь Німеччини, вибухла плачем.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП БІЛЛ
102 ІСТ 7. ВУЛИЦЯ
між 1. Ев. та Ев. А.
NEW YORK, N. Y.
НА СВЯТІ! НА СВЯТІ!
Для мужичин великий вибір: сорочки, краватки, рукавички, скатертки і т. д.
Для жінчин різнорого роду панчохи, «елікс», «паджамас», «нійт гави», «Шеміс», «ленгін» і т. д.
Для дітей всеке сідне білля, рукавички, шкарпетки й т. д.
Снідне білля для цілої родини: покривало, покривало та покривало, й полу-бавоночине. І т. д. Внесіть товар першої якості. Наповнений у святочній пуделі, дешево і добре. Замісіть до чужого, зайдіть до свого, а не покажете!
Я. КОРНАТ, власник.

ШИФКАРТИ
на річній кораблі й до всіх країн.
ПАШПОРТИ й усі потрібні до подорожі документи виготовляємо на річній мові. Полагодуємо СТАРОКРАСІ справи. ОБЕЗПЕЧУЄМО: меблі, електрику і т. д.
ПЕРЕСІЛКА ГРОШЕЙ
в ДОЛЛАРАХ та іншою валютною до всіх країн і під ерагіткою.
A. WESSON & CO.
309 E. 14th ST., near 2nd Ave., NEW YORK, N. Y.
Phone: ALgonquin 4-8254
ПЕТРО БАРТКІВ
Публічний Нотар
завідатель українського деп.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ
НА 1939 РІК.
Чудові Краєвиди, Патріотичні, Релігійні, Дівчачі і Діти в ріжних позах. Свята означені червоно, пости означені рібною. Ціна одного Календаря з пересілкою 25 ц. 5 Календарів за \$1.00. 12 Календарів \$2.25. 25 Календарів \$3.75. 50 Календарів \$7.00. 100 за \$12.50. Для бізнесменів друкуємо Календарі з їх фірмою за малою оплатою за друку. Різдвяні картки бланкиски „Христос Радіаєся”, або картки в формі книжочок з відповілими віршами, ціна за дозін 60 ц. 50 карток \$1.75. 100 карток \$3.00 з пересілкою. Замовлення пошліть на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th ST. NEW YORK, N. Y.

Даром пробка
МІЛЕРТОН LAXATIVE
Мілертон є приймний і легкий до зажиття.
Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в незначній, а тоді заживається його або зараз перед нічним сном, або по вставанні рано. Мілертон не виробляє привички. ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА \$1.00 вистане майже на цілий місяць.
Спеціальна оферта читачам „Свободи”:
[] \$1.00 за одну коробку Мілертону
[] \$1.50 за дві коробки Мілертону
[] \$2.00 за три коробки Мілертону
Питайте за зіллям Мілертон у вашій сусній аптці, а як там його не мають, то пишть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

ПІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДІ
Цей славноєвропейське, природне средство припроучує передчасно, що терплять на шпигуні КАШЕЛЬ і ЗАДІХУ. Ціна \$1 за паке. Посилайте замовлення до: Mrs. GRETA LESKOVAR, 509 E. 7th St., New York, N. Y.

ПРАВДИВА УКРАЇНСЬКА КУТЯ
ЦЬОГО РОКУ НА СВЯТІ!
Купуйте в Сурмі:
Один фунт куті з пересілкою \$.25
Сім фунтів Олії \$1.25
Чистий від Саратоги 5 фунтів \$1.25
Солодкий Мак, 1 фунт \$.20
Макітри по \$.10
Листи до краю по \$1.50
Картки по 5 ц., 12 за \$1.50
Стінні і книжкові календарі. \$.50
ВІДРИВАНІ КАЛЕНДАРІ: один листок на кожний день — свята двома красками — друковані в Лувську \$.50
Заходіть або пишть на (нову) адресу:
SURMA
325 E. 14 ST., NEW YORK, N. Y.
(між 1-ю і 2-ю Евою)

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРБУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИХАЙЛО КАНЮК
УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК
2321 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Модерна капляня.
Добра обслуга.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
Телефон: ARmstrong 4575
Тел. до дому: SEeley 0298.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поже Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щиро і чесна. — Office.
383 MORRIS AVENUE
cor. Springfield Ave
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удерегрекер заряджує погребани по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. MElrose 4-6577

В СССР.
Ворошилов прийшов до Сталіна.
— Прошу, може товариш сяде, — каже Сталін.
— На який час? — питається Ворошилов.

Марія була дуже зворушена. Вона підняла рушницю і змірилась до Джефа. Джеф, побачивши це, затремтів і почав її умовляти: „Не стріляй, Маріє, не стріляй. Прощу тебе, не вбивай мене. Я стратив голову і почав робити дурниці. Але тепер я буду лагідний мов ягня”. В той спосіб лебедів в обличчя смерті той злочинець, що не мав пощади супроти інших.

Але Марія була несхитна. Її стиснені уста вказували, що вона рішена на все. Вона промовила кризь затиснені уста: „Певно, що будеш лагідний мов ягня. Я навіть додаю, що будеш такий лагідний мов здохла ягня. Бо я тобі тепер не попуху, Джефе Бигерсе. Я пізнала тебе добре. Ти заскоро показав своє обличчя. Ти нікчемник, гідкий злочинець!”

Джеф попав у великий переляк. Це не жарг. Доля тепер повернулася проти нього і так, як він міг нищити інших, користаючи з того, що тут дікі нетри, так тепер він міг улягти тому самому законові. Але Марія по хвилі відповіла: Не бійся, ти ще хвилину поживеш. Я зачекаю, аж вернешся Тарзан”. У її словах була невірна погорда до Бигерсе.

Та нагло обличчя Джефа змінилось. Його очі визвірилися, а уста скривились до крику: „Уважай, Маріє, уважай, згаду небезпека!” Та Марія тільки іронічно засміялась і відповіла: „Не думай, що я така наївна й обернусь, щоби ти скористав з цього!” Та цей раз небезпека фактично грозила ззаду. За нею появились обличчя пісаниців дикого племені замбегу.